

СПОРТ

Каратех 7 майдилг
яьккхар вай
спортсменаша, дунен
хьалхале кьувсача
яхьашка

16

ШАХЪАРА КУЦ

Наьсаре 200 павловни
оала га длаелгар

15

СЕРДАЛО

WWW.SERDALO.RU

ГІАЛГІАЙ МЕХКА КЪАМАН ЮКЪАРА ГАЗЕТ

№44 (12621)
Лайчилла
бутт,
16 ди, 2023 шу

Газет арадувл 1923-ча шера
майгсела бетта 1-ча дийнахьа денз

1973-ча шера
«Сердало»
газета
«Сийлен хьарак»
яха орден
еннай

НАЪХА ХЪАШТАШ

Нах кхувлача
машенашцара хьал
тоадергда республике

6

БАЛХА ЧАМ

Шоай хІама
хьадераш Юмалуш ба

7

КАГИРХОЙ ДУНЕ

Наркотикаша
толхабаьрашта гІо деча
«Фалях» яхача моттиге
хилар студенташ

8

ДЕШАР

Россе керда моттигаш
езьеш, классера
сахьаташ дІадихьар
вайцига

9

КУЛЬТУРА

Михалков Никитас
ГІалгІайчен халкьа
артистка
даькьалаийцар

10

www.serdalo.ru vk.com/gserdalo [@gserdalo](https://www.instagram.com/gserdalo)

Могашал лораеш Молаш дола хий цлендеш, кердача наькьах пайда эцаргба

3

Иилманга кховдар

ГІалгІайчен
бахархошта
«Ишкол 21» яхача
моттиге ИТ-говзал
лургьа

2

Палестинерча наха новкьостал дергдолаш я Галгайче

Курскенакъан ИбрахИм

Палестине хатар хинна бо-ахкача наха новкьостал деча мехкашта юкье я Росси. Царна гуманитарни мухь бахыйтара бола никь хьабийллаб. Цунца дувзаденна, вай мехко цу балха юкье ший дакъа хьоргда. Галгайчен хьакимаша тГадиллад, из болх влштГехьабаккхар, аьлар кулгалхочун, паччахьалкхен зарбан болх лелабераша.

«Цу лоархIамеча, дикача гIулакха юкьеваха йиш йолаш ва моллагIа саг. Тахан тIабувхабеча гIирсаца, кхачанца, хьалхарча аргIагIа эшачунца новкьостал деш хилар - из вай царна де йиш йола эггара КезигIа дар да, цу халача хьалашка бисача наха долча новкьосталах.

Палестине хIара денна боабеш латт нах, царна юкье ба кхалнах, маьрша нах, бераш, бокхий нах. Галгайчен халкъ царна ламазаш деш да. Дикача хIаман тIехьа Дала барт цаI болба вай! Амин!» - йоах хоамо. Белгалдоаккх, Палестине латтача Израила кизизлах лайчилла бетта ийслагIа денга кхоачаш Газе боабьча наьха таьрахь 10 812 сага-га кхоач.

Келаматанаъкъан Махьмуд-Иаьла хьежар, Йоккхача Ачалкхе хьалъеш латтача ишколага

Курскенакъан ИбрахИм

МагIалбик-Кхален чуйоагIаца Йоккхача Ачалкхе дика дIабодаш ба 720 моттига лаьрхIа йола керда ишкол хьалъяра болх, из «Дешар» яхача къаман программах еш я, лоархIаме проект а я, цун мах ба 500 миллион совгIа, хьалъе йолаяьр из 2020 шера. Уж балхаш сихбенна хьадеш да, карарча шера оагIой бетта ишкола хьалъяь яккхара тIакхувш. Ишкола хьалъяь яьлча, 125 керда балха моттиг хургья бахархошта.

МагIалбик-Кхален гIишлонга хьажа вахача хана, «СЕВКАВСТРОЙ» ООО кертерча директора ПхьугIой Султана Галгайчен Кулгалхочунга аьлар, лаьрхIаца хана ишкол йистейоаккхаргья шоаш, аьнна. Проектх лаьрхIаца тайпара, ишколан гIишло кхозза влштIара яь хургья.

Хьалхарча гIата тIа дешара кабинеташ я, зIамагIаца класе деша дагIаца берашта лаьрхIа, даар дуа, тIера гIирс хьалъола моттиг, лорий блок, спортивни,

санитарно-вахара ченаш хургья; шоллагIаца гIата тIа библиотека хургья, ший дешара зал а йолаш; актов зал, книжкаш лораду моттиг, доазол араьхара метташ Юмаду, информатика кабинеташ хургья. КхоалагIаца гIата тIа физикан, биологе кабинеташ, хими урока лаборатори хургья, иштта цу тIа я логопеда кабинет а.

Из кхозза влштIара яь гIишло хьалъеш я 3,5 гектара тIа, цу юххе футбол а майда а хургья. ХIанз укх сахьате, цига

дукхагIа бола болх баь баьннаб: дIаоттадаьд кораш, наIараш, ток чуйиллай, пенаш хьаьхад, иштта гонахьара доазув тоадаь дала доал. «Из ишкол цу юрта мел чIоагIа эшаш яр дувца дезаш а дац. Йолаш йолаши ишкол хьалйизаяр, из воча оагIорахьа Iаткъаш дар берий дешара.

Царна дика хьалаш а, таханарча дено дIадеххача тайпара йола таронаш а эш. Керда хьалъяь ишкол йоккха а, сийрда а, шийл дикагIа кхы йоацаш

а хургья, шахьар тIарча дешара моттигашта нийсса. Из ший ханнахьа дIачуялара могоар де деза», - аьлар Келаматанаъкъан Махьмуд-Иаьлас, гIишлонхой кулгалхочунца ше къамаьл деш.

Белгалду, Йоккхача Ачалкхе карарча хана болх беш 17, 22 номераш йолаши ишкол хилар, царех цаI 1976 шера яьй, из 320 моттига лаьрхIа я, бакьда карарча хана эзар совгIа берда цига дешаш.

Палестинерча Газе бахача наха, лаьрххIа новкьостал дергда Илдарха-ГIалан бахархоша

Султиганаъкъан Йоакьап

Галгайчен шахьарашка, юрташк бахача наха Палестинерча наха новкьостал дергда, цу гIулакха лаьрхIа гуманитарни мухь кийчбеш ба. Газе бахача наха новкьостал дара Илдарха-ГIалий тIа лаьрхIа моттиг хьабийллай, яхаш, дийцар «Сердало» газетага доал деча даькъ тIа.

«ДукхагIа эшараш йIайха хIамаш я, иштта хьалхарча аргIагIа ца хилча яргIоаца хIамаш я, уж дIаяла йиш я мэре. Царна юкье хилча бакьаьха йолча хIамай список оттаяьй. Уж да метташ, гIайбаш, юьргIаш, зIамига пешкаш, тIабувхабу гIирс, цIено лелаяра бола кхоачам. Телефон: 8(873) 444-41-56», - йоах хоамо.

Бехке боацача наьха цIий Iомехкадеш хиларо республикан а ерригача Россее а бахархой дог делхаду. Цу дикача гIулакха юкье даькъа лацаро тахан доккха новкьостал дергда Палестинерча бахархошта.

Галгайчен бахархошта «Ишкол 21» яхача моттиге ИТ-говзал лургья

Султиганаъкъан Йоакьап

Магасерча таьрахий дегIаахарах йолча «Ишкол 21» яхача моттиге дешаргдараш хьабийбеш ба. Из дешара проект вайцига дIайолаьй ГалгIай Республикан Кулгалхочо Келаматанаъкъан Махьмуд-Иаьлас аларах а «САФМАР» яхача дикача гIулакхий ганза кулгалхочо Гуцаранаъкъан Михаила хьаллацарах а, яхаш, дийцар «Сердало» газетага мехкадаь зарбан болх лелабераша.

«Цу тайпара проект вай республике кхоачашье таро хургьяцар, лоархIаш волча Гуцаранаъкъан Михаила вайна новкьостал даьдецаре. Из цхьайолча йоккхача шахьарий даькъ тIа мара йоацаш йола хьалхале лелаю ишкол я. Вай кхетаде деза, мах бала а ца безаш, таьрахий дегIаахара дешар деша йиш йолаш хилар - из доккха а мах бола а гIулакх долга. Со тешаш ва, из проект кхоачашье-ро вай дукхача мехкарий, кагийча наьха профессионални говзал лакхьергья.

Царна хьалхашка хьаеллаш я йоккха таро, аз царгара дех из таро дIацаяхийтар», - аьлар Махьмуд-Иаьлас, цу ишколах лаьца дувцаш. Таьрахий дегIаахара Академи хьаелла лерхIаш я, 2024 шера саькура бетта. Цига деша отта безам бараша дехараш дIачудала деза сайтага гIолла. «Ишкол 21» - Сбера программан мах боацаш йола ишкол я, цига 18 шу даьнна моллагIа вола саг программировани оалача балхах дика кхеташ хила, таханарча хана эггара чIоагIагIа эшаш йола ИТ-

професси Iомае йиш йолаш ва.

Цу дикача проекто дукхача наха таро лу, хьалха дийша хиларга хьежжа, е балха говзалга, диплом цахиларга хьежжа доацаш, программированех кхеташ веце а, диплом деце а, деша отта. Ахаш совгIа болча дешархошта, из программироване тамаший-нача дунен чу боаккха хьалхара гIа ба. Из таьрахий даькъе наха ха дезачун говзал лакхьара юкьехьош дола даькъа да, дIахо из дика юкьеодоалдергда балха оттача, дика къаьхьегача тайп-тайпарча моттигашка.

Палестинерча наха гю деш йола моттиг хъайийллай Наьсаре

Барахой Муслим

Сектор Газа яхача моттиге халача хъале эттача бусалба наха новкъостал де хАма гулдеш йола моттиг хъайийллай Наьсаре. Из хоам «Сердало» газетага бу шахъара администраце.

«Цу наха гулье оттаяча хАмашта юкье я тахан царна эггара чАоагАа эшараш: молхаш, талхаш боаца кхача, чътараш, метташ, дАйха барзкъаш», - йоах тхогарча хоамо. «Палестине Газаге эттача бусалба нахах дог лазаш ба дерригача дунен тАра бусалбаш. Вай мехкадас хълхадаяккха, тахан цу мискашта новкъостал де йиш йолаш да вай. Вай мехкахой массахана а хиннаб, кАлвисачоа гЮ де кийча болаш. Къахетаме волча Аллаха паргАтонга кхоачаболба уж нах!» - белгалдир шахъара дас.

Массе тайпара новкъостал лоаттаду, СВО доакъашхой дезалашта

Султиганькъан Йоакъан

ПалгАйче, массе оагАорахъара новкъостал лоаттаду СВО доакъашхой дезалашта паччахълкхен, юкъярлон болхлоша, яхаш, дувц «Сердало» газетага «ЦаА йола Росси» яхача парте моттигерча отделеде.

«Вайцигарча нах тАийбеча юкъярча моттиге, РФ Паччахълкхен Думан депута-

та тАера СВО доакъашхочун нана, Илдарха-ГАлий тАа яхаш йола Янданаякъан Мадина, шийна чуюха фусам хълъяра лаьттан чАегилг ехаш. Из халача хълалашка йисай тахан, мах а телаш, наьха фусаме яхаш я из.

Цун дехар кхоачашдир Барахой Бек-хана моттигерча йаьдала новкъосталца», - аьлар хоамо. Кхалсага лаьтта делар, цул совгА, парламента новкъосталца, цу тАа дика щитовой

цАа а лоаттадир. ХАнз чуюха фусам йолаш я из. Иштта веннача СВО доакъашхочун даь Галбаканаякъан Мусай дехар а кхоачашдир.

Цунна лаьрххА йола вордингаш (коляска) езар, цАагАа а ара дАа-юха лела йиш хургйолаш. Барахой Бек-хана ахчанца новкъостал дир цунна уж эца, тАема операцион доакъашхочун даьна уж дАаелар. ПалгАйче, карарча хана СВО доакъаш-

хой дезалашта новкъостал дара йола программа кхоачашъеш я, цар дийха дола новкъостал терко ца еш дитадац.

Мехка йаьдало, боахамаша, урхалленаша, юкъярча организацеша, тайп-тайпарча гАулакхаш тАарча наха цАаккха а дитадац Даьхен бАухой дезалий хъашташ кхоачаш ца деш. Уж тахан вай мохк лорабеш, цун кхерамзле йалашъеш латташ ба.

Терроризма духъала леладе дезараш Юмаду дешархошта

ГАзданаякъан Ахъмад

МагАалбика кхалерча Южни оалача юртарча № 28 йолча ишкола дешархошца, кхетаче йир терроризма духъале лелаеца оагАон болхлоша, дийшача наха. Дувца оттадаь керттера дош - терроризм яхача зулама духъала леладе дезараш берашта хълхадаяхар, цу волах уж лорабар.

«Таханарча дийнахъа даьржа доккха зулам да терроризм. Духъача бехк боацача наьха вахар хоададаьд цу, дийца ца валлал доккха долча, зуламо. Дешархошца къамаьл деш, хълхадаяккхар, цу хАмах лоравалар мел лоархАаме да. Цу тувлбеннача зуламхоша наьха вахара тАакхийъача йазапах дийцар гулбеннараша. Иштта йола кхетачеш тахан геттара эшаш я кагирхошта юкье», - аьлар «Сердало» газетага МагАалбика кхалерча администраце.

Вахара бувзамий оагАонашка гЮлла кагирхой йаьбеш, цу зулама тАувазаш багАарех дийцар дешархошта. Цъаккха тайпара царца бувзам лелабе, цар дувца-чунга ладувгАа йиш йоацилга хълхадаяккхар. Цкъа цу хАмах хъокхавеннача сага ираз довлга, кхетадир дешархоша.

Молаш дола хий цендеш, кердача наькъах пайда эцаргба

Курскенаякъан ИбрахАим

ПалгАйч Республикан паччахълкхен керте латтача Слестенин Владимирца, «Це седкъа» яхача ООО викалалашца дийцар, таханара кердадараш юкье а доахаш, хий цендара дош, яхаш, хоам бу «Сердало» газетага ПалгАйчен кулгалхочун, паччахълкхен зарбан болх лелабераша.

Мехка паччахълкхено беча хоамах, цу компане хълхадаяккхар, кердача таронаш-

ца, Шолжа-Шахъара керттерча станце из хъаде, хин турбашка блехала тАоа ца хилийтара лелаеш йола хлор а цу юкье хургйоацаш. «Массаза леладе долча наькъашка хъежача, из эггара дикагАа ба, цун дика хилар да, хин турбашка хий бехдолийташ цахилар, из цо дика цендеш а, хин чам цо лорабеш а хилар. Цул совгА, санитарно-ценон доазув хила дезаш а дац хий цендара йола гАишло оттаеца даькъ тАа, цу духъа цо 2-3-зза дукхагАа пайда бахъ, хАна аьлча цунга дАадодар кАезигагАа да», - аьлар

«Цеца седкъан» викало.

Хий цендара йолча модульни оалача станцена чудоагАаш да хий цендар, молаш дола хий кАаьдагАа хилийтар, цо таро хулийт 25 эзар кубометр ден-бус цАена хий лоаттаде. Паччахълкхен кулгалхочо белгалдир, бахархошта молаш дола цАена хий хилар, из керттера декхар да, аьнна. Цо иштта белгалдир, мехка аргА-аргАа хий хургдола болх дАахъош хилар, цу юкье карарча шера 50 эзар метр хин турбаш хийца хилар. «ХАра шу мел доал, бахархошта хий

дукхагАа эшаш хул.

Оаш из хаттар кхоачашдеш хилар, экологге оагАорахъа йоккха тАехъале я. Республике из проект юкьеюолае таро хуле, цо дика таронаш лургъа», - аьлар Слестенина. Республикан бюджетге из проект кхоачашъе ахча цахилар белгалдеш, Слестенина энергетикан, ЖКХ министерствонна тАадиллар, из технологи юкье-яккхар, бюджетера доаца ахча лахар, аьлар ПалгАйчен кулгалхочун, паччахълкхен зарбан болх лелабераша.

Мехкдайтта лочкѳаде гийрточоа суд ергѳа

Султиганѳкъан Йоакѳан

Мехкдайтта дола моттиг толхаеш, из Иаьржа дошув лочкѳаде гийрточа МагІалбикерча вахархочоа суд ергѳа вай мехка.

«МВД болхлоша дѳабихѳача тохкамо гуча-даьккхар, 2022-ча шера Іан шоллагІча бетта 2-ча дийнахѳа Южни оалача юрта мехкдайтта чудола моттиг йохаеш, шийгара кран ІотІаегІа, цу сага зе даьлга. Массехк кІира даьлча, хѳаІайна мехкдайтта дѳадахѳа юхатІавеначара хѳалаьцав из Іаьдала болхлоша», - йоах республикерча прокуратуре. МагІалбикерча суде Іочуденнад цун гІулакх.

Илдарха-ГІалий ГІа кѳаракѳ дохкаш хинначоа, боагІа бежк бергба

Султиганѳкъан Йоакѳан

Харцача наькѳаца хѳадаь корта бохабу малар дохкаш лѳаттачоа духѳала, гІулакх хѳадийллар МВД болхлоша. Из хоам «Сердало» газетга бир Іаьдала болхлоша.

Укх бетта ворхІлагІча дийнахѳа, шахѳарерча Джабаганѳкъан оалача ураме йоаллача тика чу, из корта бохабу малар дехкад цигарча вахархочо. Ца йохкаш йиса кѳаракѳа шушаш Іаьдало дѳаьхар. Тохкама болх дѳабихѳача, гучадаьлар, унахѳенон зе деш йола хІама цу маларах ѳяллагІа», - йоах тхогарча хоам. Из гІулакх дѳахо тохкаш латт.

2023-ча шера 9 бетта баьча балхах дийцар МВД

Султиганѳкъан Йоакѳан

Ийс бетта шоаш баьча балхах дувцаш, кхетаче дѳайихѳар республикерча МВД болхлоша. Чухѳарча гІулакхех йолча министерствон кулгал деча Коробкин М. В. кхетаче хѳаеллаш белгалдир, тѳехѳарча ийс бетта дѳабихѳача балха юкѳе нийсденна кхоачамбоацараш.

Цул совгІа, болх дикагІа тоабергбараш юкѳедоаладеш дѳадаха дезаш хилар белгалдир. МВД хѳалхалагІача хѳакима дийцар, хІара оагІонца

дѳабихѳача балха юкѳе, дѳахойодача хана хувца дезараш. БоагІача боараме болх дѳацабахѳарах бежктокхаме барий цѳараш ѳахар, белгалдир, доагІаш дола гІод цар тохкаргхилар.

Коробкин М. В. тѳадиллар хІара моттига, шоай болх тоабе, аьнна. Кхетаче йистейоалаш, баркал аьлар цо бежктокхаме кѳахѳийгача болхлошта. Кхоачамбоацараш хиннадале а, МВД дика кѳахѳийгад. ХІара денна из гІулакх тоадеш, дѳачакхдовла дезила кертахдаьккхар хѳакима.

Йоагаеча токах тІалаьтта 468 млн декхар дѳатекхар бахархоша

Алов Муса

Йоагаеча токах дола ахча хѳадала безам боацача бахархошта духѳала де дезарех дийцар, «Россетий Кѳилбаседа Кавказ-«Інгушѳенерго» ѳахача моттиге. Укх шера, Іан шоллагІча беттагара гуйран шоллагІча беттага кхаччалца, ахча хѳатакха ловш боацача 10, 5 эзар бахархошта; 7, 2 эзар сом декхар долча тайптайпарча балха моттигашта ток дѳакхоачийтаргІоацилга белгалдеш дола 17, 7 эзар каьхат чуделар. 1 056,0 млн сом декхар да царна тІалаттар.

ХІара моттиге чуувтгаш токацарча болхлоша кѳамаьл даьчул тѳехѳагІа, 468,5 млн сом хѳатекхад токах. 7,9 эзар бахархоша, ток дѳахоадаярга ца хѳежаш, шоай дала деза декхар дѳаденнад. «2023-ча шера дѳабахача бетта хѳалхара ди хѳаийцача, цу хана наха тІалаьттар 7,1 млрд сом декхар да. Из геттара чоалхане гІулакх да.

Иззал декхар тІалатта йиш

йолаш дац вайна. Тоае, боккха болх дѳабахѳа беа токацара моттигаш дукха я республике, бакѳда, наха ахча хѳацателарах, из болх дѳабахѳа аьттув балац. Вай массане кхетаче деза, ханнахѳа тІалаттар дѳатекхаш ца хилча, тока моттигий хѳал тоалургдоацилга. Вайх хІаранега кхоачаш гІулакх да из!» - бел-

галдир «Энергосбыт» ѳахача оагІонна кулгал деча Муцолганѳкъан Хайрудина.

РФ паччахѳалкхено баьча соцамах, дѳахедаю ток - 04. 05. 2012 №442. Филиала <http://Ingush-energo.ru/> сайта, «Клиентам» ѳахача оагІон тІа, довза йиш я цунца дувзаденнараш. Оаха юха а белгалду, токах доагІа

ахча «Доалахѳара кабинет» ѳахача оагІон «Свет-Онлайн» ѳахача мобилъни моттиге гІолла дѳатѳадахѳийта йиш йолга. Нагахѳа тІалатташ дола деррига декхар дѳадала аьттув беце, ток лотаттача моттиге даваха, царца кѳоастаде деза из гІулакх, ма дарра дѳа а дийца.

104 млн сомага кхоачаш, ток лечкѳаьяр соцадир «Кѳилбаседа Кавказа россеташа»

Алов Муса

2023-ча шера Іан шоллагІча бетта, гуйран хѳалхарча бетта 182 моттиг гучаьккхар «Кѳилбаседа Кавказа Россеташа», бокѳо йоацаш ток лечкѳаеш. Ийс бетта дукха кѳахѳийга, боккха болх дѳабихѳа, мехкарча ток-моттиге 14,2 млн кВт/с доагІар хѳадаьккхад «Інгушѳенерго» болхлоша.

Бокѳо йоацаш ток лечкѳаьярша 104 млн сомага кхоачаш зе даьд ток лотаттаечарна. Баьча тохкамо хѳахѳокх, 145 % бахархошка, 13 млн кВт/с балха моттигашка кхоачаш долга.

ХІара моттига духѳала каьхаташ кийчдеш латт ток лотаттаеча моттига кѳахѳегамхоша. Юхъанца дала дезаш хинначул дукхагІа ахча такха дезаргда цар хІанз. «Ток лечкѳаьяр доккха зе ду берригача мехка. Цѳѳадале, бокѳо йоацача тайпара тока саьргаш дѳахѳа тувсаро дагадоацача хана цѳи ѳаккха, кхѳдола хатар де тарлу.

ШозлагІадале, мехкара тока моттиг тоае аьттуви низи хилац, наха иштга ток лечкѳаеш, цох доккха декхараш хѳерчадеча хана», - дийцар «Інгушѳенергонна» кулгал деча ТІоаршхой Рамзана. Харцача наькѳаца зе деш бараша шоашта доагІа гІод тохкаргда. «Кѳил-

баседа Кавказа Россеташ» ѳахача моттиго юха а кхайкаралду, токацара харцо цѳѳа бекхам боацаш юсаргІоацилгах. КоАП 7.19 ѳахача статѳага диллача, бокѳо йоацача тайпара ток

йоагаьчарна, 10 эзар сомага 15 эзар сомага кхоачаш, гІод тохаргда, балха моттигашта 100-200 эзар сом. 165 йолча РФ УК статѳах, ши шу совгІа суд такха оттаву ток лечкѳаер.

РФ моттигашкарча ГалгӀайчен викалий кхетаче хилар Москве

Султиганькъан Йоакъап

Москве йоккха кхетаче дӀайихьар РФ тайп-тайпарча моттигашкарча ГалгӀайчен викалаш гулбеш, яхаш, хоам бу «Сердало» газетага вайцигарча миннацо. «Из лоархӀаме кхетаче дӀахьош 2023 шера баьча балха жамӀа дир, иштта белгалбир 2024 шера бергбола болх.

Бе-беча моттигашкарча ви-

калаша дийцар баьча балхах, из дика баь хилар теркаме а эцаш, цига хиннарашта баркал оалаш грамоташ елар», - йоах хоамо. Белгалду, ГалгӀай Республикан викалаш баха хилар «Россе мехкаш» яхача ВДНХ гойтаме.

Республико гойтар хозача сурташца хьамсара мохк, тӀабувхабу, вахаре лелабу гӀирс, ГалгӀай къаман культура. Иштта хоам бу, Гибухен-Малхбузен федеральни кура

тӀарча ГалгӀай къаман викалаша лоацгача хана боккха болх баь хилар.

Цар дӀайихьай 36 кхетаче, ГалгӀай Республикан ви-

калаша дакъа а лоацаш. ВашагӀкхетаре иштта белгалдир, дӀахо а цу дакъъ тӀа къахьеге дезилга, хьамсара республика а мохк а дегӀакхувлара.

Арахьа дарба де баха безача унахошта, гӀо дир Илдарха-ГӀалий тӀарча хьакимаша

Султиганькъан Йоакъап

Арахьа дӀабаха, дарба де дезаш болча унахошта, новкъостал дир Илдарха-ГӀалий тӀарча хьакимаша. Из хоам «Сердало» газетага бир шахьарерча администраце.

«Халача хьале этта, гӀо эшача наьха гӀулакх тохкаш, кхетаче дӀайихьар цу гӀулакха йолча комиссен болхлошца шахьара кулгалхочун ГӀонча волча Йовлой Тимура», - йоах тхога бенача хоамо. ГӀхе сага, новкъостал дехаш, яздаьча каьхаташка хьехар хьакимаш.

Кхо саг, арахьа дарба де дӀаводаш, оагӀув хьаллаьцар шоай яхаш вар, хала таро йолча шин сага вахара хьал цьа кӀеззига аттачаьхьа даккха новкъостал дезар. Деррига техкачул тӀехьагӀа, цу наьха гӀулакхага хьажа чоагӀо йир администраце.

Иштта йола, наьха хала хьал аттачаьхьа даккха йиш йола кхетачеш геттара эшаш я. Хьакимашта, бахархошта юкье бувзам хилча дикагӀа доьз царна эшар, доацар.

МагӀалбике хьалъеш латт вахара Ӏалашон керттера моттиг

Султиганькъан Йоакъап

ГалгӀайчен МагӀалбике хьалъеш латт Республикан вахара Ӏалашон керттера моттиг, из лаьрхӀа я къоаношта, заӀапхошта, яхаш, хоам бу «Сердало» газетага ГалгӀай Республикан гӀишлошгьара министерствос.

«Цига гӀишлон балхаш деш йоаллар я «Кит-Строй» яха фирма, ГалгӀайчен гӀишлошгьара министерствон лоӀамах хьалъеш я из. Контрак-

тах из хьалгьара оттабаь мах ба 167 млн сом. Из моттиг лаьрхӀа я 50 сага. Цунна хьаькоастандаьд кхо гектар лаьтта, хӀаьга гӀишло я 1600 квадратни метр. ХӀанз укх сахьате, лаьттанцара балхаш йистедаьннад укхача, аьшка-бетона плиташ Юяьхкай. Говзанчаш а болхлой а къахьегаш ба лифташ оттадеш, юкьера юкь а чура лагӀаш а деш», - аьлар мехка гӀишлошгьара министерстве. Говзанчаша яхачох, гӀишло 40% хьалгьаь яьннай. Из хьагӀадоагӀаца шера йистеьнна хургьа.

Республике вена хилар Санкт-Петербурге лор

Коазой Мадина

ГалгӀайчен «УнахӀенон академи» яхача Наьсарен лорий центре лайчлла бетта кхаь дийнахьа, нах тӀаэцаш хилар лергашта, къамаргашта, меража дарбаш деш вола РФ унахӀенон министерствон, Санкт-Петербурге лор. Цо болх бу 28 шу да, 45 Илман балхаш даьд Рубис Игорь Александровича.

«Лор эндоскопаца хьехар боккхийчарга, берашка. Еррига, таханарча замах еш йола операцеш: шейверца къамаргаш мукьайоахаш, септопластика, миндалинаш дӀайоахаш, кхьдола балхаш дир цо», - аьнна, яздаьд хьабайтача хоама тӀа.

Россе унахӀенонна тӀахьожам лоаттабара даькъ тӀа, ГалгӀайче дикагӀчарна юкье я

Коазой Мадина

ГалгӀайчен унахӀенон министерствон чуйоагӀаца юкьарча совета болх, унахӀенон тӀахьожам лоаттабара даькъ тӀа Россе дикагӀчарех лоархӀаш ба, аьнна, белгалбаьб. Из хьахайкадир «УнахӀенонна

тӀахьожам лоаттабара дикагӀа бола болх, мехка цу лостамагӀа дикагӀа йола говзал», аьнна, РФ юкьарча палате дӀахьош хиннача кхетачене.

Цига дакъа лоацаш хилар республикан Юкьарча палатан доакъашхой, ГалгӀай ре-

спубликан унахӀенон министерствон викал Угурчанькъан Хади. Цох дийцар «Сердало» корреспондентага республикан унахӀенон министерстве.

«Из кхетаче дӀахьош, доакъашхоша дийцар мехка бахархошта лорий новкъостал дӀакхачийтарех, лорий дар-

бан дикал лакхьарах дола дешаш. УнахӀенон даькъ тӀа юкьарлоно тӀахьожам лоаттабар, иштта Российски Федерацие юкьарча палатан новкъосталца цун таронаш йоаржаьр, дикагӀа дола балхаш юкьедоаладар керттерча декхарех хилар а дийцар цу кхетачене, яхаш, дувц хоамо.

Федеральни накъ тIарча кхерамзленах дийцар республике

Султиганабкъан Йоакъап

Федеральни никъ тоабеш боаккача «Кавказ» оалача накъаш тоадеча моттигерча болхлошца, кхетаче йир МВД къахъегамхоша. Из хоам «Сердало» газетага бу накъаш лорадеча болхлоша:

«ВIашагIкхетаре дувца оттадаь керттере дош дар федеральни накъашкара кхерамзлен гIулакх ма хулла тоадар, хатараш цахилийтара тIехъа мел эшар юкъедаоладар». Цул совгIа, дийцар, накъаш тоадеш болх дIахъоча моттигашка, машенашта новкъарле хургIоцараш Iалашдарах.

Накъбий хьал лорадеш ба цу дакъ тIара болхлой

Коазой Мадина

Ди, бийса ца къовсаш; вай мехкарча накъбий хьал лорадеш, тIахъожам лоаттабеш ба накъашка хъожаш йолча министерствон болхлой. Иштта Наьсарера, Шолжа кхалера накъаш цIенде арабаьнна хилар уж хьинаре къахъегамхой.

«Накъа йистошкара хотташ, нувхаш дIайоахаш, цига гIолла дIа-хъа ухарий бIарг хьостаргбола сурт накъашка хилийта гIерташ, къахъийгар цар. Цъхайолча моттигашка накъаш чулоацаш увттадаь аьшкан сунташ дулаш, басар хьокхаш, болх бир цар», - йоах тха газетага кхаьчаца хоамо.

Нах кхувлача машенашцара хьал тоадергда республике

Султиганабкъан Йоакъап

Наьсаре гIолла нах дIа-юа кхувла оттаяча № 7 йолча машена болх ма хулла тоабелерхI вай мехка. Из хоам «Сердало» газетага бу мехка камино. «Вахара оагIонашка дувца даьннад, № 7 йолча машена ший болх соцабар. Промышленностахи таьрахий гIулакх доаржадарахи йолча

министерствон болхлоша яхачох, из болх тоабеш латт», - йоах тхогарча хоамо. Цу оагIонцарча гIулакха бехктокхаме волча кулгалхочо Маслаков Константина яхачох, из моттиг ма хулла дикагIа тоае къахъегаш ба уж.

«Нах дIа-юа кхувлаш леаеча, Iаьдало оттаяь йоача машенашца цъа болх

дIаболабаьбар ГИБДД, Ространснадзора къахъегамхоша. Тахан пайда баьб цу гIулакхо. Шоай каьхаташ хьачутелаш, бе боагIача боараме болх дIабахъа кийчлуш ба машенаш тIа багIараш. № 7 йолча машена болх юхасоцабаь, № 17 йола керда маршрут яхъашка оттаяьяр оаха.

Бакъда, яхъашка дIадехарашта тIатовжаш,

цъа дехар дацар хьачуденарех. Цунга хъежжа, яхъаш дIаяхъанзар. Тахан гучадаьннад, цу маршруто ший болх соцабаьлга. Из гIулакх тохкаш, цъхан кога тIа доаккхаш да тхо.

Болх дикагIа хъала тIа боаккхаргба, ца говш. Ер шу дIадалале, цу маршрутах леларгIола 78 керда «газель» эца лерхIаш да тхо», - белгалдир цо.

ГIалгIайче тоабеш латт, 11 км бIаьха машинникъ

Коазой Мадина

Республикан автодора министерствон говзанчаша никъ тоабара хьалхара дакъа йистедаьккхар, цу накъо вIаший хотташ хургъа МагIалбика кхален Юкъера-Ачалкхе, Наьсарен кхален Пхьилекъонгий-Юрт. XIанз укх сахъате, 1,5 км никъ тоабеш баьннаб. Беррига а тоабеш беза никъ 10,55 км бIаьха ба. Цунах дийцар «Сердало» га-

зетага накъаш тоадераша.

Хьалхарча аргIагIа бе беза болх беш, накъахоша уллаш бола никъ чоагIбир, тIера тоабир, тIаккха цу тIа шозза асфальт IотIабиллар, новкъа керда басара оасаш дахийтар. «Никъ тоабеш лаьрхIар, из малагIа хъале ба хъежачул тIехъагIа, цу хана гучадаьлар дуккханахъара беа, кIоагаш даьнна, лийлха из хилар. Объект йоккха я. Бер-

рига а Iубилла беза никъ 10 километр я, цудухъа аргIагIа дIахъош ба из болх, хIана аьлча дикал а хьалхарча аргIагIа хила езаш я, цунна оаха цахаддаш терко а лоаттаю», - аьлар ГIалгIай Республикан машиний накъа министра Хаматхананабкъан Батыра. Белгалдоаккх, из тоабеш ба, «ГIалгIай Республикан машиннакъаш дегIадоаладар» яха программа кхоачашъеш. Автодора министерстве бел-

галдаьча беса, из программа кхоачашъеш, цIенхаштга тоабеш баьнна никъ ба Керда Редант - Лохера Ачалкхе, кхы а тоабеш безаш ба Iаьлий-Юрт - СурхотIе, иштта Шолжера Келаматанабкъан Iалихана цIерагIа урам. Цу тайпара «ГIалгIай Республикан машиннакъаш дегIадоаладар» яха программа кхоачашъеш хилар баьн долаш, кхы а керда биь никъ хургба вайцига.

ГалгӀайче яздергда Ерригроссе технологически диктант

Гаьгенакьан Марина

Вай Республикан столице, Ерригроссе технологически диктант яздергда. Из болх вӀашагӀбеллар я классал арахьарча дешара, салоӀама, берий унахцӀенон Федеральни центр, яхаш, хоам бу «Кванториум» яхача берий технопарка зарбан болх лелабераша.

«Диктант язде хержа моттиг я, «Кванториум» яхача берий технопарка майда. 18 хаттараш латташ дола, Илма-тохкама дакье фу хов хьожаш дола диктант язде безам бараш, цига дакья лаца йиш йолаш ба.

Из дӀадодалургда лайчилла бетта 16-ча дийнахьа, 10:00 сахьат даьлча. Цу хана цӀагӀа боацаш, мехкал арахьа болча наьха таро хургия, офлайн оалача хьисапе лайчилла бетта 13-ча дийнахьа денз оагӀой беттага кхаччалца, цига дакья лаца. Ерригроссе акце дакья лаца йиш йолаш ва, моллагӀа ха яьнна саг. Из дӀахьош хилара декхар да, дукхача кьамий мехка бахархой Илма-технически кхоллама тӀаберзабар, из оагӀув дегӀайоалаяр. Декхар нийса кхоачашдаьча доакьашхочунна грамота лургья», - аьлар юкьара дешар дешача моттиге.

Шоай хӀама хьадераш Юмалуш ба

Коазой Мадина

«Шоай хӀама хьадар» яха федеральни партийни проект дӀахьош, республикан шоай гулакх хьадийларий семинарш дӀахьу единороссаша. Укх деношка цу тайпара цьха моттиг хилар Магасе. Цига дакья лоацаш вар «ЦаӀ йолча Россе» моттигер-

ча исполкома кулгалхо Кхоартой ИбрахӀим, «Доалахьара хӀама хьадар» яхача моттигерча проекта болх лелабу Осканаькьан Мухьмад. Цох хоам бир «ЦаӀ йолча Россе» республикан отделене зарбан болх лелабераша. ЗӀамига, юкьера бизнес лелаерашца шоаш кхетаче дӀахьош, единороссаша дий-

цар тахан шоай доалахьара хӀама хьадоладаьча нахӀа дагдаоакхаш дола дешаш.

«ДукхагӀча дакье дийцар бизнес лелаеш, йоал теларах долча дешах (УСН с 6 процентагара 2% кхоачаш), вайцига инвестицеш юкьеяхарах. Теркам тӀабахийтар «доалахьара хӀама хьадар», «Баьцца-

ра экономика», «Хьайна гаргадар харжа» яхача проекташта, вайцига бизнес лелаеца нийслуш долча кхоачамбоацарех дийцар», - аьлар «ЦаӀ йолча Россе» гӀалгӀай отделене. АргӀанара цу тайпара Юмабалар дӀадихьар укх деношка Наьсарен кхален хӀама хьадечна нахаца, Эккажкьонгий-Юртгарча культуран цӀагӀа.

70% бахархой шоаш баха моттигаш боча йолаш ба

Султиганакьан Йоакьап

Вай мехкара 70% бахархой шоаш баха моттиг кхьича шахьарех, кхалех хувцаргӀоацаш, дега боча йолаш ба. Из «Сердало» газето техкар, 100 сагага хоаттам беш.

15% бахарошта ловра Магасе баха. Из царна дезара бахьан - деша ухача дезала хьал аттача дакхар, болх бе а гаьна дӀаваха везаш цахилар.

56% нахага ладийгӀаца, вахача моттиге эггара лоархӀамагӀа дола хӀама - лоалахой дика хилар, гаргарча наха юхе хилар да.

14% бахарошта лов, рузкьа лоаде дунен моллагӀа моттиге дӀабаха баха. Цул тӀехьагӀа, шоай мехка цӀабаьхка, мерза вахар дуаш йиса ха яккьа, дезала цӀа, квартира эца.

Доалахье лелаеца наьха говзал лакхью

Султиганакьан Йоакьап

ГалгӀайче шоай доалахьара хӀама хьадеш болча наьха балха говзал лакхьяра болх дӀахьу «Доалахьара хӀама хьадар» яхача партийни проекта чуйоагӀаца семинаршца, яхаш, дийцар «Сердало» газетага «ЦаӀ йола Россе» яхача парте моттигерча отделене.

«ЙоккхагӀа йолча Эккажкьонгий-Юрта хиннача кхетаче, дакья лоацаш вар «ЦаӀ йола Россе» парте РИКа кулгалхо Кхоартой ИбрахӀим, ГалгӀай Республикан экономикан министра гӀонча Налганакьан Аслан, «Са бизнес» яхача центра кулгалхо Албохчанаькьан ИсмаӀал, иштта республикан зӀамигача, юкьерча бизнеса тайп-тайпарча моттигашкара

викалаш», - йоах хоамо.

ВӀашагӀкхетар дӀадахьарах таро хилар тахан хьалхарча мугӀаре латга, бизнесаца дувзадenna хаттараш тахка, ший гулакх дӀадоладича хьабоалача пайдах дувца. Керте оттадаь хинна дош дар, керда балха пхьоаллеш хьалгьар а уж дегӀайоалаяр а, иштта цу хьакьехьа юкьеодоладеш дола кердадараш хьаллацар, инвестицеш юкьеяхар, дӀахо

дӀахьоргболча балха дакь тӀа кийчо яр.

Белгалду, цу тайпара кхетаченаш дӀахьош хиларо пайда лу, шоай долахьара хӀама хьаделлаш болча наха, уж хьож шоай болх дикагӀа боарам тӀа баккха. Цо иштта таро лу шоайла яхьабала, мехка балха моттигаш гӀалашье, республикан экономиканна дикача оагӀорахьара из латкьаш а хул.

Кхааш ийдарца къвсам лоаттабу кагирхой гулакхех йолча комитето

Гьагенакьян Марина

«Хургдац кхааш телар» яха дош керте оттадаь, республикерча хьакимашца кхетаче йир кагирхошта, вай мехкарча кагирхой гулакхех йолча комитето болхлоша. Из хоам «Сердало» газетага бир цу моттигерча викалаша.

«Магасерча Тилматохкама институте гулбелар студенташ, наха го деш лелараш, юкьара болх бераш. Лоархаме кьамаьл дир цига шоай лоаме наха го деш леларий кулгалхочун гонча волча Гомакортаньякьян Мустафас, кхааш ийдара гулакхаца, кхыдолча цу мугарерча кхоачамбоацарашта духьала къвсам лелача оагон болхло йолча Татенакьян Хадижас. Гулбенараша дийцар, шоай юхь ехкача наха, кхааш ийдеш, дьакхухьача гулакхех.

Белгалдир, из хлама вай вахаре мел ийрча, во лоархамаш да. Цу харцача наькьа духьала леладе дезарех дийцар кагирхоша», - хоам бир тха газетага. Татенакьян Хадижас дийцар, кхааш ийдара духьала шоаш дьакхухьача баллах баьннача пайдах. Кагирхой гулакхех йолча комитето болхлоша хьоахадир, цу воча гулакха духьала шоаш кхеллача программах. «Кагирхошта ха деза, кхааш ийдар хоададаь дьадакка дезаш хлама долга! Ма хулла дукхагича наха дакьа лавьцача дикагича хургда кхаашта духьала дьахьоча балха», - аьлар Татенакьян Хадижас.

Наркотикаша толхабаьрашта го деча «Фалях» яхача моттиге хилар студенташ

Гьагенакьян Марина

«Фалях» яхача моттиге, наркотикех дарба деш болча унахошца кьамаьл деш хилар вай мехкара студенташ. Из хоам «Сердало» газетага бир кагирхой гулакхех йолча комитете.

«Илдарха-Галий Тарча унахцено-технологически колледже дешаш болча кагирхошта дайзар, цу дарбанче унахо мишта меттавоалаву, малагича хламаш лораде деза цига дарба деча сага. Наркомани яхача дохьаца бувзам лелабаьраша кагирхошта хьалхадаьккхар,

цхьаккха тайпара цу зуламах хьокхавала, из леладерашта юхеваха йиш йоацилга.

Ма могга лорабалара гьахьийхар цар студенташ», - хоам бу тхога кагирхой гулакхех йолча комитето. «Шул дуккха говзагича, дикагича хлама довзаш бараш дукха ба шоана. Цу наха шоашта

могар дергда шоана, массахана из наркотик яха дохьаж дегло дьадехаш шо хургдолаш. Оаш цаккха дицде йиш яц, цкьа цу бьехача гулакхах хьокхаделча, шоай а шоай цьагларча наьха а ираз оаш доаделга», - дийцар цу моттига кулгал деча Малсаганьякьян Лейлас.

Галгиче лохаш ва, бокьо йоацаш гьагнаш тийда саг

Султиганьякьян Йоакьяп

Галгичен Наьсарен кхале полице лохаш ва, бокьо йоацаш, дикагича фух йола гьагнаш тийда саг, яхаш, дувц «Сердало» газетага Галгиче Республикан бокьонаш лораераша.

«Наьсарен кхале гьолла йолча Россе ОМВД ха деча даькь тиа телефона хоам бера, хьун гьахьожам лоаттабара федеральни отдела кертерча говзанчагара, Сурхо тиа юрта йисте поп оала дикагича фух йола пхи га тийдай, аьнна.

Цига дьакхьача, полицейскешта дайра, попа бьих тийда хилар», - йоах хоам. Уж гьагнаш тийдача сага даь зулам дьалаьрхича, из уголовни бектокхаме оза тарлу. Полици тохкаш я, из зулам даьр малав.

«Эко-зиракаш» яхача хьаькьал гойтача ловзаре дакьа лавьцар вай дешархоша

Гьагенакьян Марина

«Эко-зиракаш» яхача, кхетача хьал гойтача ловзаре дакьа лоацаш хилар Наьсарерча №2 йолча ишкола дешархой. «Сердало» газетага из хоам

бир ловзар вьашагиделлараша.

«Наха го деш лелараша дьахьош дар из гулакх. Йиь тоаба яр ловзаш. Иалам лорадарца, вай мехкарча экологетаханарча хьалаца, Иалама зе

дерашта духьала леладе дезарашца дувзаденна дар ловзара лаьрхича хержа хаттараш. Ловзар йистедаьлча, сертификаташ дьадийкьар доакьашхошта.

«Иштта дола ловзараш вай берашта цьоагича эшаш да. Каст-

каста уж дьакхухьаш хилча, Иаламца дувзаденнараш доьваргда царна. Хлара сага довза дезаш лоархаме хламаш да уж», - белгалдир дешархоцо Цечой Залинас.

Илман балхех йолча Россе яхъашка, котало яьккхар вай студенткас

Гаьгенаькъан Ахмад

«Разведчик» ячаха журналотта яьккхар студентий Илман-кхоллама балхах йолча ерригача Россе яхъашка котбаьннарашта, совгаташ дїаделар Россе Илман академе.

2022-ча шера дїайолаь яхъаш Илма доаржадара хета-яь, аналитически журналистика хьаллоацаш, кагирхой дегаш ураоттадеш яр. «Дунен экономикани технологически оагїон гїулакх даржареи керттерча кховачамбоацарех бола дикагїа бола аналитически болх» ячаха номинацех белгалъяьлар вай мехкахо Берсанаькъан Зейнап. «Тахан оаха даькъалабувц, ерригача Россе дїайихъача студентий Илман балхех йолча яхъашка котбаьннараш.

Тха керда, кьона болх-лой, геттара лоархаме йолча яхъашка даькъа лъаьцад оаш тахан. Лакха мах бола балхаш гойтар оаш тхона, Илман гїулакхе шоашта хьинаре къахьега ховлга хьаькхар. Укх гїулакхе хьалхадаларца даькъаладувц аз шо», - белгалдир, котбаьннарашта совгаташ дїалуш, Россе исторически гулама кулгал деча Нарышкин Сергейс. Укх шера яхъашка даькъа лоацаш хилар мехка 30 моттигера 70 студенчески тоаба.

Россе керда моттигаш езъеш, классера сахъаташ дїадихъар вайцига

Гаьгенаькъан Марина

Палгїай республикан юкьарча дешара моттигашка, классера сахъаташ хилар, цига дийцар дукха ха йоацаш Россах хьакхийтгача мехкх лъаьца,

яхъаш, дувц «Сердало» газетата Палгїай Республикан Илмани дешареи министерствос.

«Урок даьхош хиннараша цу безамеча сахъата юкье бе-бедешаш айдир, Россе моттигаш-

та новкъостал лоаттадеш хиларах а дийцар. Берашта йовзийтар Донецка, Луганска республикаш йола моттигаш, Токмакски кхален таронаш, исторе оагїонаш. Берашта а шоашта ховр дийцар культурах, къаман даа-

рах, тїабувхабеча гїирсах лъаьца. Цул совгїа, кхетам балара даькъ тїарча кулгалхой гїончаша, иштта доал деча даькъ тїара болх лелабераша дикагїа долча пенгазета яхъ вїашагїеллар», - дувц хоам бераша.

РСЦ агрономаша Магїалбика ишколе урок елар

Коазой Мадина

Палгїайче гїолла йолча Россе юртбоахама центра болхлоша дешара моттигашка, юртбоахама хьал довзийташ, урок-каш луш хилар дика Іадат хинна дїаэттад, бераша безам-

ца ладувгї царга.

Безам чуболлийташ деций, Іайха хьай кулгашца, боккхагїарна нийса, цар тїаьхожамца из даьдале а, Іайха хьадаь моллагїа дола хїама! Аргїанара урок Россельхозцен-

тра Палгїай филиала дїайихъар, №2 йолча Магїалбика ишколе. Палгїай Республике гїолла йолча «Россельхозцентра» ФГБУ филиала Наьсарен кхален отдела агрономаша Кїориганаькъан Фатимас, Боканаькъан Шарїгата дийцар дешархошта, гурахъа

кхашкара балхаш мишга даьхьу. Цунах «Сердало» газетата хоам бир Палгїай Республике гїолла йолча Россельхозцентре. «Дешархошта иштта дїайзар дїаде деза фу мишга лораду, ми-чаьха леладу, иштта Палгїайчен РСЦ фун анализаш мишга ю.

Балха моттигий ярмарка чакхъаьннай

Гаьгенаькъан Марина

Кагирхой гїулакхех йолча комитетата болхлоша дїаьхош хинна, балха моттигех йола ярмарка исте-ьялар. Кагирхошта болхлаха вїашагїделла гїулакх дар из.

«Республикерча бахархошта болх бе еннача 600 моттигех 100 моттиг, шоай цїагїа багїаш, болх бе йиш йолаш яр. Цу беркатеча гїулакхо чулаьцар Магас, Наьсаре, Магїалбик, Шолжа-Шаьхар. Цу ярмарках беркат даьнна, 160 сага болх корабир. Палгїай къаман наха гїо деш йолча «Бовзаш боацараш» ячаха проекто чїоагїа оагїув хьаллаьцар наьха», - белгалдир цу гїулакха хьалха лъаьт-тача Яражанаькъан Адама.

Палгїайчен бахархошта БГТУ 14 лаьрххїа йола моттиг лургья

Курскенаькъан Ибрахїим

Палгїай Республикан промышленноста, таьраххий дегїаахара министра Дорджи-ев Бадмас кхетаче дїайихъар Белгорода паччаьхалкхен Шухов В. Г. (БГТУ) цїерагїча технически университе-та викалашца, цун кулгалхо ва вай республике вена Гла-

гольев Сергей Николаевич, яхъаш, дувц «Сердало» газе-тага Палгїайчен таьраххий дегїаахара, промышленноста министерствон зарбан болх лелабераша.

«Цига къамаьл деш, дий-цар дешарца дувзадenna дукха дешаш, таронаш: технически говзалаш, говзанчаш кийчбар,

университетера дешара хьа-лаш. Иштта цига белгалдир, лакхарча дешара моттигашка, кхьаца юкьера профессиона-лни дешара моттигашка деша оттара, укхказа бахача наха 14 моттиг яла шоаш кийча хила-рах», - йоах хоамо.

Белгалдаккха дезаш да, Шухов В. Г. цїерагїча БГТУ дика таронаш хилар: дика де-

шара, хїама хьакхоллара. Уни-верситете технически балхаш Іомаду, таханарча промышлен-носте эшаш дола. Безам бараш-та хьалхашка хьаеллаш я уни-верситете деша оттара йола таронаш. Из безам тїабодаш хур-ба Палгїай Республикан кагир-хой, хїана аьлча цу универси-тете царна лаьрхїа 14 моттиг хьакьоастаьй.

Керда спектаклаш кийчъеш да берий театр

Коазой Мадина

Таханарча дийнахъа, шин спектакла тIа къахъегаш ба берий театра актёраш. Киплинг даъча йоазонах йола «Маугли» яха спектакль оттаеш я театра кертерера режиссёр йола Хазанакъан Лейла.

Режиссёра Цъхорой Азамата кийчъеш латт Пхьилекъонгий Махъмад-Саида берашта язъяча пьесах йола «Мичига ловзараш» яха спектакль. Цъхатарра дIахъош латт спектаклаш тIара болх. Актёрашта йовхъамаш дIайийкъай, суртанчаш шоай дакъ тIара болх кийчбеш ба. «Сердало» газетага из хоам бир театра пресс-секретарь йолча Пхьаргилганакъан Марианнас.

«Маугли» яха спектакль эрсий меттала оттаергъя. Цул совгIа, актёраша ловзарергъраш теникаш яц, шоаш ловзаш хурга уж.

«Мичига ловзараш» берашта гургда наъна меттала. Йовхъамаш ловзаеш теникаш хургъя.

«Де лаьрхIар хьалхе кхайкадеш оамал яц тха... Ха хьакхъача гургда вайна деррига. Хазанакъан Лейлас аьннаох, «Маугли» укх наькъа ший тайпара, дукхагIа безам тIагIоргболаш хьокха лерхI», - аьлар Марианнас.

Зангенакъан Накира книжка довзийташ, вIашагIкхетар хилар къаман библиотеке

ГIазданакъан Ахъмад

«ГIалгIай мотт Iомабара книжка» яха Зангенакъан Накира баь болх бовзийташ моттиг хилар къаман библиотеке.

Цига дакъа лаца бийхабар къаман литература дезараш, лоархIараш. Из хоам «Сердало» газетага бир культуран гIулакхх йолча министерствос.

«Бовзаш боацараш» яхача проекто ахчанца гIо деш; арахийца гIалгIай, эрсий метташца кхелла болх ба из. Вайх хIаранена боккха пайда лургболаш, дукха дешаш юкъедихъад цунна. Цу тIа да ловзараш, кроссвордаш иштта кхыдараш а», - йоах тхогарча хоамо.

Михалков Никитас ГIалгIайчен халкъа артистка даькъалайийцар

Гаьгенакъан Марина

Укх деношка, цIихеза театра, кинон ГIалгIай Республикан халкъа артистка Янданакъан Тамара даькъалайийцар Россе кинематографе Союза кулгалхочо Михалков Никитас, цунна Российски Федераци халкъа артистка яха цIиярах. Республикан культуран болхлоша а из иштта даькъалаювц.

ЦIихезача кинорежиссёра яхачох, Янданакъан Тамарас, российски кинематографидегIайоалаеча ший дакъа юкъ

едихъад. Кхоллама наькъ тIа лакхлуш а унахцено йолаш а хийла хьо, аьнна, ловца баькхар Михалков Никитас. ГIалгIайчен культуран дукха болхлой иштта ловца боаккхаш ба, царех я Магас-Шахъара театра, кинон, таханарча тароний Центра, шийна керте Зортанакъан Мадина йола коллектив.

«Хаважа Тамарай начIаловай цецдоах. Цун еннача Российски Федераци халкъа артистка яхача цIеро хьагойт цо кинематографидекка дакъа лаьца хилар. Со тешаш я, Янданакъан Тамарай кхолла-

мо кхы дуккхача шерашка вай гIадкхувларгхиларах. Даькъалаювц оаха из, кхы а сийрда юхъ ловзае кхоллама таронаш хийла цун наькъ тIа», - аьлар Зортанакъан Мадинас.

Политехнически колледже, цIайна хетадаь концерт хилар

БIарахой Муслим

Укх деношка, Халкъа цIхоагIон ди долаш, Iарпенакъан Ю. И. цIерагIча политехнически колледже,

хоза кийчдаь, цIайна хетадаь концерт хилар, яхаш, хоам бу «Сердало» газетага.

«Цу концерте бийхабар беза хьаьший: «Назам» оала боккха-

ча наьха хор. Кхетачен лерхIам совбоаккхаш дар, уж цига баькха хилар. «Назам» яха хор йовзаш я ший профессионални говзалца, начIалца, цудухъа цо цига дакъа лоацаш хилар

лаьрхIа дола совгIат дар гулбеннарашга», - йоах хоамо. Белгалдаккха дезаш да, дешархой, колледжа хьехархой, концерте дакъа лаца баькхарий самукъадаьнна хилар.

Хоронько Игораш ший балхаш делар, ГIалгIайчен суртанчий музейна

ГIазданакъан Ахъмад

ГIалгIайчен сурташ дехкарий искусствон паччахьалкхен музейе дIахъош хинна Хо-

ронько Игораш лаьрхIа бола гойтам чакхбаьлар. «Моттигаш хотташ» яхача болама чубоагIаш бар из. Массехк дийнахъа живопись езарий

таро хилар цIихезача суртанчан, Россе суртанчий Союза доакъашхочун кхоллам бовза. ГIалгIайченца Iадика ювцаш, Хоронько Игораш музейна ший

ши болх белар совгIата: «Архызера кIимарса бетта сайре», «Кисловодска даькъ тIа».

«Из камоаршала гIулакх тешал деш да, вIалла кIаьд ца луш, вай хьалкхувш йоагIача тIехьен вахара хозал кхоаненна йита дагахъа беш бола болх цо лоархIаш хилара. Оаха баркал оал Бориса Игораш, совгIаташ даларах. Со тешаш я, дIахойодача хана, цун сурташа шоай моттиг дIалоацаргъя музейе гойтама юкъе. Иштта цун сурташа укхача хьажа боагIача наьха безам тIаозаргба, начIал долча суртанчас баьча балха тамашийна белгало хоалургъя царна», - аьлар «Сердало» газетага сурташ кхолларий паччахьалкхен музейе кулгалхочо ТIумхой Любас.

Цхъан сурта истори

20 шу хьалха денна совг'ат

Гарчакханаькъан Сали

Черепков Виктор Ивановича ц'и дика йовзаш яр вай мехка. Из ювзаенна яр «Кортамукъалеи халкъа Таьдали» яхача политически партеса, депутата балхаца, Пачча-хьалкхен Думан кхерам-зленах йолча комитетата. Цул совг'а, Виктор Иванович РФ г'орваьнна рационализатор, СССР говзанча (изобретатель), Илма-технически кхоллама лауреат вар. Цунна денна хиннад «Дошо кулгаш» яха диплом а цу тайпара ц'и а. Иштта Черепков белгалваьккха хиннав «Изобретательствони рационализацие говзанч» яхача ц'ерца. Цунна денна хиннад паччахьалкхен тайп-

тайпара совг'аташ. 1994 шера Приморски краешера дикаг'вола саг ваьнна, белгалваьккха хиннав из.

Виктор Иванович 1-ча рангах вола форда-флота капитан вар, эпсара сий лакха лотатдеш чакх а ваьнна. Палг'ай мехкарча нахаца бувзам болаш а, вай мехка вена а хиннав из. Пачча-хьалкхен Думан депутат волаш, цун г'онча волаш болх баьб Гарчакханаькъан Мухьмада Хьусена, тахан инарала ц'и лелаш ва из. Цун г'онча из волча хана, даьккха да ер сурт, депутата седк'а цунна д'аболлаш воалл Черепков. Хьусен «Халкъа фронт» яхача цхьанкхетарца болх беш хиннав вай республике, карарча хана из къахьегаш

ва МВД ветераний цхьанкхетарца.

Дувцаш дола сурт цу т'ара гуш волча шин сага кулгаш

а яздаь, сона совг'ата деннадар 2013 шера майтсела бетта 9-ча дийнахьа. Вешта аьлча, нийсса 20 шу хьалха.

«Белгаларча наьха вахар» яха гойтам хьабийлар республике заапхой денга

Газданаькъан Ахьмад

Заапхой Ден хетабаь, «Белгаларча наьха вахар» яха гойтам хьабийлар Мемориальни комплексерча музее.

«Гойтаме бахархошта бовзаргба, дег'а могошал эшаенна бале а, дуккха дикаш кхоллаш, цхьацца х'аман т'ехьа белгалбоалаш хьабоаг'ача наьха вахараникъ. Гойтамо хьахьокхарг'да, иштта бола нах денал, хьинар, баха йиш йолаш болга. Дег'а могошал эшаенна бале а, вахаре тайп-тайпарча оаг'онашка белгалбоалаш, баьхача наьха исторех довзарг'да музее. Иштта долча наьха вахаро моллаг'ича сага дог ура-оттаду, къахьега Юмаву», - дийцар «Сердало» газетага культуран г'улакхх йолча министерстве.

«Белгаларча наьха вахар» яхача гойтамо вайна хьадовзийт, мел доккха дикаш кхоллаш, беркат доаржадеш, дуккхача моттигашка накъа-воалаш ваха йиш я могошал эшаенна саг.

Дезалхо кхевара никъ

Совдараш юстардоахаш, хьадоаг'а хоза Тадат

Батайнаькъан Хьава

Дунен чу дезалхо ваьлча, кхаь хул гонахьарча наха. Даьша а доаккхал ду цох, х'ана аьлча шоашта т'ехьа ц'и йита саг кхеваргва цар. Эхь-юхь долаш, г'улакхх визза во! е йо! хиларга сатув моллаг'ича дас а нанас а. Цу дезалхох лаьрх'ла ц'и а тулл. Бер малхадаьлча, гаргарча наха совг'аташ а тел. Бакъда, дезал боккха мел хул, цхьа к'еззига а вай яхача наькъ т'ара уж боалаш хилча, дег чу кхерам босс, малаг'ича моттиге г'алат хиннад- хьог'и, аьнна, хеталу.

Оалаш да-кх вайна, дикача даь хийла во т'ехье кхийнай. Царна боаг'ича беса кхетам д'ла ца бенна да е нана да-хьог'и бехке, аьнна, хеталу; хатгараш кегаденна да тахан латгача заман чухь х'аьга а.

Массайола гаргалонаш хотгаенна дахаш долча вайна гетгара лоарх'аме да, дика дезал кхевар, вай ц'енъюкье хьалкхевеш бола мехкарий, кагий нах дика тешал т'ехьа долаш, уж вахара нийсача наькъ т'а ца-хилар. Даьна а нанна а хьалхашка латга декхар да из. Тахан вай царна кхетам луш дукха хало е езарг'оацаш, д'акхайда хьаьца мара ца дезаш, дика Тадаташ дитад вайна д'абахача даьша. Хозача г'улакхашца, деналца, эхь-эзделца дувза мел деннар вай къаман Тадатех да. Нийсдаь, тоадаь, совдараш юкьера д'адаьха, уж тахан вайга хьакхачийтад цар.

Таханара т'ехье нийса кхейра, цунна эшаш бола кхетам балара цхьайолча хана боккхаг'ичарца дагава-ла везаш хул.

Хамарзий Маддан аьле мара ц'и яккхацар, сона йовзаш хиннача цхьан йоккхача сагах. Иштта лоарх'аш яр из наха юкье. Хийла саг водар цун наларга, цхьацца шоай вахаре нийсденна х'ама хатта. Наха дала хьаькъал долаш яр из. Цхьан дийнахьа цо кагирхошта беча хьехамга ладувг'аш дар тхо.

«Хьалхарча ханашка ловзарга хоза яр, - аьлар Маддана. Хьалха йо! даьца халхаялацар, вай Тадатех дацар из, цул совг'а, ший йо! маьре йодаш, дас шей коа латташ наха б'арга а гойтацар, из а эсалча наьха г'улакх лоарх'аш дар. Уж шаккхе а моттиг х'анз лораеш яц. Даьней дезалаштеи юкье хьакхаштло яьннай, вай даьй Тадаташ дицдеш латт, адам телхад», - йоахар Маддана.

Оалаш да-кх: «Ма!а саг г'алатваьлча, из цхьан сагага кхоач; х'аьта кхалсаг г'алатг'аьлча, юртага кхоач».

Палг'ай г'улакх, Тадат массаза хиннад хоза, оамалаш а хоза хиннай вай. Кхьича къамех къоастадеш дола г'улакхаш, мотт, массадолча х'аман белгалонаш вай я.

Хала хете а, т'ехьарча хана вай хоза Тадаташ юкьера д'адоалаш латт. Х'анз вай ноаной шоай мехкарел хьаьраг'а кхест; са йо!, яхаш, цунна уллувра д'ла ца бовлаш, шоаш уж ца хоастабича маьхалцабалар кхераш санна, шоай мехкараш-

та тешал деш хул, д'ла мел бахача. Хьалхарча заман чухь, вай даьй Тадатех, маьрцаьшта хьалхашка, са йо!, са во! яха дешаш оалаш а дацар. Из эсала лоарх'аш дар, эзделаца дацар. Вай даьша-ноаноша, юкьера эзделца дохадеш, иштта кхеваршоай дезал. Укх чура дезалхо, аьле мара, кхы ц'и а яккхацар; лаьтга Юхьаже мара, йист а хилацар, духьала дош детташ а хиннабац х'анз санна.

Моллаг'а х'ама нийсделча, шоай йо!ага оалар: «Йолле, хьай даь-наьнага хатта, е даь-йишийца да-гайла». Цунца д'агойтар цар шоай дезала, даьшцара лерх'ам мишта хила беза.

Х'анз мехкарий атта вахар дезаш ба. Цар мел дола вахар телефона чу да. Е царна хьехам бала а, цаховр д'ахьеха а сагота волаш саг вац.

Цунца дувзаденна цхьа масал доаладерг'да аз. Укх деношка, балхара чуйоаг'аш яр со. Х'анз ара баьде хул вайна, нах балхара чубоаг'ича хана. Иштта ха яр из а. Со хьалчуйодача урам т'а в'ашаг'икхийтта, хабараш тотташ яр кхо йо!. Кхийна мехкарий бар уж. Цкьарчоа дагадехар сона, акхар фу леладу урама наькъ т'а баьнна дагабувлаш. Со шоашта Юг'акхаьчача, сога ди дика дийцар цхьанне, сайре яле а. Сайна цаховш санна, цунна эхь хетар кхераш, аз из юхерзайир. Бакъда ара баьд'енна сайре йолга-м гуш дар, х'аьта а нийслу вайна г'алатвоалаш а. «Х'ама дац, кагий ба ераш», - йоахар са дего. Со хьалт'ехьаьнна

йоккха юкь ялалехь, цхьа ийрча ц'ог'арч даьнна, белабелар уж. Хетаргахьа, мехкарий белар, шоаш даьча г'алатах. Бакъда цу г'алатал а ч'оаг'арла г'алат дар, цар хьийкха махьарч. Ч'оаг'а безам хилар са, царна т'а а яха, бехк баккха. Со юхажьжача, царех цхьанне сога аьлар:

- Даьци, хьог'и делац хьона тхо, укхо ди дика хилда ала-рах дел тхо.

- Боккхача урам т'а этта, махьарч деттар-м нийса дац шоана, аьлар аз, кхы ле ца луш. Ма дика болх ба-кх шу са ц'аг'а чудахка ца дезаш! - аьнна, со д'ахояхар.

Кхоана, уж наьха фуса-ме бахача, малаг'а мотт був-царг'ба цар? Ховргдий царна эхь-эздел лораде? Малав вай мехкарий кхеве безар? Малав царна хьехам бала безар? Деррига д'адаьккхача, иш-коле ма ихабий уж. Иштта дийша хург'да-кх цар цига а...

Цу ийрчача масал т'а саца лацар сона. Вай къаман дукха ба дика, яхь йолаш кагий нах а мехкарий а. Берригаш а цхьатарра бац. Ца! Ювдала вар аьнна, берригаш а иштта болга дац из. Дийша баьнна, дикача балхаш т'а болаш, арахьа шоай дешар лертг'а д'ахьош, дукха ба вай кагирхой, моллаг'ича х'амах ка ярг'иолаш, деналах бизза ба уж. Царех тийша я вай кхоане. Бакъда дицде йиш йоацар да, вай даьй хоза г'улакх. Мехкарий, сога хьатгача, сабаре, сатем болаш, хоза оамалаш йолаш, йист-хилар к'аьда долаш, нахацара г'улакх лораде ховш хила беза.

Б'араш чакхдоахаш йола завод хьаелла лерх'и вай мехка 2024-ча шера

Султиганаькъан Йоакъап

Б'араш чакхдоахаш йола завод хьаеллара г'улакх, деррига каьхаташ кийча цахиларах, 2024-ча шера т'ехьадаьннад. Из хоам «Сердало» газетага бу мехка каьмино.

«Из завод хьаелла бокьоеннай инвестора 2023-ча шера. Ма хетта г'улакх д'адоде, диь шу даьлча - 2027-ча шера - б'арех варени еш йола цех хьаелла лерх'и республике, Дала аьннадале», - йоах тхогарча хоам. Таханарча дийнахьа, Берда-Юрта 175 гектар д'алаьца б'арий бешамаш я. Хана й'оахалца, иштта йола бешамаш вай мехка дикка яржа тарлу, х'ана аьлча б'ара т'омараш гетгара ч'оаг'а эшаш я, тайп-тайпара мерза даараш кийч-деча моттигашка.

Республикера моттигаш тоаю болх аханахъа кхъаб

Султиганъкъан Йоакъап

Тоае еза аьнна соцам баьча моттигашкара, нийсса ах болх йистебаьккхаб республике. Дикка къахъийгад, из кхоачашдеш, Наьсарерча, МагГалбикерча, Шолжерча, ЖГайрахъарча хъакимаша, иштта Илдарха-Галий тГарча кулгалхоша.

«Шахъара куц тоада-ра тГехъа кхеллача проектага Голла дГахъош хинна 2023-ча шерара балхаш йистедаьлар цу моттигашка. 11 урам тГа асфальт тобуллаш, керда лампаш, гГандаш догГаш, нувхашта лаьрХа яьшкаш оттаеш, къахъийгар цига. Йистедаолаш латт Наьсарера, Шолжа-Шахъарера, Магасера диса балхаш.

Цъаьца кхоачамбоацараш меттадоаладаь, моттигаш нувхех цГенъеш къахъийгача йистебоал болхлой», - йоах «Сердало» газетага цу ГГулакхх бехтокхаме болча наха.

Цу беркатеча проектага Голла дукха салоГа моттигаш, урамаш, бургацах ловзаш дола доазош куц тоадаь тооттадир вай мехка. Бахархой хьал дикка аттачахъа доакхх цу ГГулакхо.

Наьсаре 200 павловни оала га дГаегГар

БГарахой Муслим

ПалГГай паччаьалкхен 100 шу дузаш хилара хетадаь, Наьсаре павловни оала 200 га дГаегГай, яхаш, дийцар «Сердало» газетага шахъара администратце зарбан болх лелабеш.

«Лайчилла бетта, шахъара Гама, барайтгаза влштГара даьча цГен даькъ тГа, Наьсарен Гаьдало павловни оала гаьнаш дГаегГар. Керттерча даькъ тГа «Хьалхарчар болам» а лоамхой а юкъе болаш, йоккха кхетаче дГайихбар, цу тайпара гуллам хилар Наьсар-Керте а. Дух-

хъашха кхадж тоссача хана, уж доазонаш хьалхарчарца латташ дар, цудухъа лаьрХлар уж шаккха а доазув тоаде.

Наьсарен мэре баркал аьлар доалахъен тГа къахъегаш волча Ильясанъкъан Аслана цо шахъара уж гаьнаш яларах, иштта баркал аьлар «Хьалхарчар бо-

лама», цо балха юкъе дика дакъа лацарах», - йоах хоамо.

Белгалдаккха дезаш да, 2014 шера республика палГГай паччаьалкхен 100 шу дизар дезде кийчо еш хилар, из бахъан долаш, кхы а массехк кхетаче дГаяхъа лерХл.

Шоаш хьадаь 5 эзар сома ши каьхат, гучадаьннад вайцига

Султиганъкъан Йоакъап

Пхи эзар сомах латта шоаш хьадаьча ахчан ши каьхат гучадаьлар вай республике. Гаьдало тохкаш латт из ГГулакх. «Сердало» газетага из хоам бир МВД.

«Магасерча МВД оагГонга из хоам бир республикерча Россе къаман банко. Из ахча цунга кхъаьчад, республике болх беш йолча коммерчески оалача банкага ГГолла. Цу ГГулакха болча говзанчаша теркалдир, ахчан каьхаташ харцача наькъаца хьадаь долга», - йоах тхогарча хоамо.

Цу хГаманна бехке бараш, ма дарра аьлча, из ахча хьахийцараш лохаш ба Гаьдало.

Шолжерча бусалба наьха кашамаш тоадаьд

Курскенаькъан ИбраХим

Шолже йистедаьлар, «Сафмар» яхача Гуцаранъкъан Михаила йоккха проект кхоачашъеш, тоадеш хинна кашамаш.

Уж кашамаш укхаза хьахилар, Сибрера нах цГабакхачул тГехъаГла. Уж къаьнагГарех дар, дукха ха яр тоаде дезаш дола. Цига дГабакхъа беа болх

влшагГабеллар, ПалГГайчен Кулгалхочо «Софмар» дикача ГГулакхий ганза кулгалхочунца Гуцаранъкъан Михаилаца. Карарча шера тушола бетта уж тоаде доладир, хГаьга йистедаьхар ардара бетта. Массехк бутт мара эшанзар уж, хоза кийчадаь, тоадаь, йистедаха. Йиъ оагГорахъа керда коаналараш оттайир, гобаьккха карт йир, из ши эзар метр гаргга йГабакхъа. Наха хьатГабакхаш аттаГла

хургдолаш, асфальт биллар, машенаш тоотгае моттиг а кийчир.

Цул совГла, дукха эргадаьккха хГама да тахан цу кашамашка. Ламазаш ду моттиг кийчъаьй; цъаьца ГГирс ийцаб, цу кашамий коа эшаш хуле а аьнна; зикар де моттиг кийчъаьй, наькъаш Юдаькхад. Шолже бахача наха уж тоадаь далар чГоагГла лоарХламе да, цар юхъанца а, хоза хеташ, тГайцар

«Сафмар» ганзо уж тоадеш хилар. Цъаькха белгалдоаккх, уж кашамаш тоаде доладаьдар карарча шера бГабести, мехка кулгалхочо Махьмуд-Габлас «Сафмар» ганза кулгалхочунца Гуцаранъкъан Михаилаца баьча бартах. Цар яхачох, вай даьй дГабехка боакха моттигаш дикача хьале хилийтар, юкъара культура хулийта хГама да, цудухъа ПалГГайчерча кашамаш цъхьоагГонца леладе деза.

«ГОРЯЧАЯ ЛИНИЯ» ПРАВИТЕЛЬСТВА РИ ПО ПРОТИВОДЕЙСТВИЮ КОРРУПЦИИ +7 (8734) 55-11-57, ЕДИНЬИЙ ТЕЛЕФОН СЛУЖБЫ СПАСЕНИЯ 112

сердало

Учредители: Правительство Республики Ингушетия и ГАУ «Общенациональная газета «Сердало»

Главный редактор: Курскиева Х.А.

Адрес Правительства РИ: 360001, г. Магас, пр. И. Зязикова, 12.

Адрес редакции и издателя: Республика Ингушетия, 386101, г. Назрань, Тер. Центральный округ пр. И.Базоркина, 60. Тел.: 8 (8734) 77-11-84. Бухгалтерия: 8 (8734) 77-10-85.

Газета зарегистрирована Управлением Росохранкультуры по ЮФО. Рег. номер ПИ № ФС 10-6526 от 5 марта 2007 г.

E-mail: serdalo@yandex.ru Сайт газеты: serdalo.ru.

Набор и верстка произведены в компьютерном центре редакции газеты «Сердало».

Время подписания номера по графику в печать: 15 ноября 2023 г. Фактически 17:20.

Точка зрения авторов может не совпадать с позицией редакции. При перепечатке ссылка на газету обязательна. Письма, рукописи, фотографии, рисунки не рецензируются и не возвращаются. Свободная цена

Газета отпечатана в издательстве «Южный регион», с готовых диапозитивов Адрес: 357600, Ставропольский край, г. Ессентуки, ул. Никольская, 5. Заказ № 1435 Тираж: 2000 экз.

Латве котваьлар вайцигара футболлист

Гаьгенакьян Мартина

Латве чемпионата лакхарча лиге 36-гIа тур йистеьлар ГIалгIайчен спортсмен толаш хулаш, цунна Латве чемпионате котваьнна, аьнна, цIи елар, яхаш, дувц ГIалгIай Республикан спорта министерствос «Сердало» газетага.

«Мархенакьян Адам ловзаш хилар полузащитник волаш «РФС» командаде. Цул хьалха спортсменаша «Метта/ЛУ» яхача футболни командаца ловзар дIадихьар, цига чот хилар 1:0 вайгахьа пайда болаш, ловзар йистедала 13 минут йисача хана, гол чуюкхарах. Цу тайпара, ГIалгIайчен команда Латве шозза чемпион хилар», - йоах хоамо.

Белгалду, хьалхагIа «РФС» команданна юкье волаш, Латве кубке дото совгIат давкхадар вай мехкахочо. Мархенакьян Адама спортини никь дIаболабаьбар Юрмалерча «Спартак», хIаьта «РФС» юкье из венав карарча шера саькура бетта.

Вайцигара спортсмен дунен кхозза чемпион ва самбох

Гаьгенакьян Мартина

ГIалгIайчен спортсмена кхозлагIа самбох волча дунен чемпиона сийдола цIи яккхар, яхаш, хоам бу «Сердало» газетага ГIалгIай Республике гIолла йолча физически культурах, спортах йолча министерствос.

Укх навкьа, ПIолданакьян Рустама (71 кг) котало яккхар Серберча, самбох дуненна Хьалхолен дото совгIат давкхача Зупарико Стефанаца латаш. Ереване лайчилла бетта 10-ча денгара 12-ча денга кхаччалца дIаьшош хиннача Чемпионате яккха дошо майдилг кьонача спортсмена кхоалагIа я. Рустам дунен халкьашта юкьерча спорта мастер, Росссе спорта гIорваьнна мастер ва», - йоах хоамо.

Каратех 7 майдилг яккхар вай спортсменаша, дунен хьалхале кьувсача яхьашка

Гаьгенакьян Мартина

Дунен яхьашка каратех йола говзал гойташ, лакхарча лагIа тIа баьлар вай спортсменаш. Из хоам «Сердало» газетага

бу спорта гIулакхех йолча министерствос.

«Шовхаланакьян Iаддал- Iазита, Кьоастой Джабраила хьехаш болча каратисташта

тайп-тайпара дозал дола майдилгаш елар. Коталон лагIа тIа баьлар Янарсанакьян Мухьмад-Сали, Пхьилекьонгий Мухьмад, Щечой Мухьмад, Iелджаркьянакьян Адам.

Дотув кхьачар Щечой Абукара. Борза майдилгаш елар Гаьгенакьян Килара, Пхьилекьонгий Мухьмад. 1500 каратист вар, яхьашка дакьа лоацаш.

Уйла ца еш деча хIамах, лорабу кагирхой

ПIазданакьян Ахьмад

Йоккхача Ачалкхерча, Заьзгакьонгий-Юртарча, СоагIапчарча физкультуран секцешка ха дIаьшош болча кагирхошца, кхетаче йир МагIалбик кхалерча администрацен болхлоша. Дувца от-

тадаь керттера дош - уйла ца еш, сихвенна деча харцача хIамах, кагирхой лорабар, цу хIаман тIехьа царна хьехам бар.

«Кхетаче дIаьшош хинна- раш бар юкьара болх лелабераш, дийша нах. Мехка цхьа

клезига а хьал кегаделча, эггара чоагIагIа лорабе безараш кагирхой ба. ХIетта кхийна, кхувш бола бахархой моллагIа хIаман юкьебига, тувлбе атта хул; бакьда массане кхетаде деза, бокьо йоацаш мел даьча хIамах, Iаьдала хьалхашка жоп дала дезилга.

Кагирхошца кьамаьл деш, белгалдир, вайцигара Iаьдала бокьонаш телха а еш, Юхерча Малхбоалера хIама тоаде гIертарах хIама хургдац, аьнна. Из хоам «Сердало» газетага бир кхален администраце.

ГIалгIай бераш роботашца болх бе Iомадергда

Гаьгенакьян Мартина

«Хьабкьалерча берий лицеекерттерча моттиге», «Олимпиа» дешаш долча, экзаменаш тIа дика толамаш гойтача берий таро хургья, «Робототехникан» бIарчча курс яккха. Из цар йоаккхаргья Магас- Шахьарерча «Кванториум» яхача республикан берий технопарке, яхаш, хоам бу «Сердало» газетага технопарка викалаша.

Из дIаьшош я, «Хургдолчун

билет» яха проект кхоачашъеш. Шоашта фу хов хьажара дакьа лоацаш хиннарий «Робототехника» программа хьалххе а Iомае таро хилар, шоай дешара моттигашка. ХIанз уж хилар «Кванториуме» гIолла экскурси еш.

Берий технопарка хьехархоша кьонача хьаьшашта йовзийтар цхьайола говзалаш, уж яр промышленни дизайн, мобильни юхедуллар тахкар, го йиш йолча дунен дизайнер, инженерни дизайн, иштта БIЛА оператор», - аьлар хоамо.

